

N:o 54.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1889.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i fråga om beredande af tryggad besittningsrätt åt vissa lägenhetsinnehafvare å de kronoegendomar, som komma att försäljas.

(Statsutskottets utlåtande n:o 21.)

Till Konungen.

I en till Eders Kongl. Maj:t den 12 maj 1886 aflåten skrifvelse anhöll Riksdagen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i hvad mån de å kronans utarrenderade jordbruksegendomar bosatta lägenhetsinnehafvare, hvilka före tillämpningen af kungörelsen den 10 november 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner uppfört och bebodde dem sjelfve tillhöriga byggnader, måtte kunna beredas någon tids tryggad besittning af de lägenheter, de innehade, samt till Riksdagen afgifva de förslag, som af bemälda utredning kunde föranledas.

Sedan med anledning af Riksdagens berörda skrifvelse vederbörande myndigheters yttrande i ämnet infordrats, föreslog Eders Kongl. Maj:t nästlidet års Riksdag att, då domänstyrelsen vid pröfning af arrendeförslag å kronoegendomar, som blifvit efter 1889 års början uppgjort, funne lägenhetsinnehafvare, som å egendomen bebodde honom sjelf tillhöriga, före den 1 januari 1883 uppförda byggnader, kunna utan men för egendomens skötsel vid lägenheten bibehållas, domänstyrelsen måtte ega bland

arrendevilkoren intaga sådana bestämmelser, hvarigenom lägenhetsinnehafvaren och hans hustru förbehölles att mot utgörande till arrendatorn af afgäld, som i sammanhang härmed af domänstyrelsen blefve fastställd, qvarbo å lägenheten till arrendeperiodens slut, om de så länge lefde och domänstyrelsen ej under arrendetiden på grund af deras uppförande eller underlåtenhet att utgöra afgälden funne anledning dem genom uppsägning från lägenheten skilja, äfvensom att domänstyrelsen jemväl måtte ega att beträffande sådan lägenhet, hvilken domänstyrelsen ansåge för egendomen, hvarå den funnes, medföra gagn, meddela så beskaffadt stadgande, att lägenhetens bibehållande till arrendeperiodens utgång gjordes oberoende af innehafvarens fränfalle eller lägenhetens öfverlåtande på annan person; och blef denna Eders Kongl. Maj:ts framställning af Riksdagen bifallen, hvarefter Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut i detta ämne den 18 maj 1888 blifvit af Eders Kongl. Maj:t meddeladt domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse.

Under innevarande riksmöte har inom Riksdagen föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta den förändring eller tillägg i förenämnda bestämmelser om beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvare af vissa å kronans utarrenderade egendomar befintliga lägenheter, att äfven de, som innehade lägenheter å sådana domäner, som skulle försäljas, måtte, mot vid försäljningen föreskrifven afgäld till köparen i dagsverken eller penningar, få i mannens och hustruns lifstid vid lägenheten bibehållas, derest icke kontraktet med arrendatorn föreskrefve kortare tid för afträdadet.

Den af nästlidet års Riksdag afgjorda frågan om beredande af trygghet åt innehafvare af vissa å kronans utarrenderade egendomar befintliga lägenheter står visserligen i nära samband med berörda förslag, och de omständigheter, hvilka anförts såsom hufvudsakligen inverkan på frågan om beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvare af lägenheter, belägna å de kronoegendomar, som fortfarande komma att utarrenderas, synas till alla delar gälla äfven i afseende å innehafvare af lägenheter å sådana jordbruksdomäner, hvilka till följd af statsmagternas beslut komma att försäljas.

Hvad billighetsskäl beträffar, måste de naturligtvis anses vara lika behjertansvärda i afseende å samtliga de omförmälde lägenhetsinnehafvarne. Likaså torde så väl i fråga om de fortfarande utarrenderade egendomarne som om dem, hvilka skola försäljas, kunna åt domänstyrelsen uppdragas att pröfva och afgöra, i hvilka fall tryggad besittningsrätt må

utan allt för stort men för egendomens skötsel kunna de derå befintliga lägenheters innehafvare beredas. Deremot torde vara svårt att afgöra, huruvida den rätt, som förbehållits domänstyrelsen att uppsäga lägenhetsinnehafvare, som genom sitt uppförande visar sig icke motsvara det tillmötesgående, som från statens sida blifvit mot honom ådagalagdt, lämpligen må vid egendomarnes försäljning kunna tillförsäkras den nye egaren.

Riksdagen anser visserligen önskvärdt, att de mindre bemedlade samhällsmedlemmarne i möjligaste mån må beredas ökade tillfällen att förvärfva fast egendom, och ur denna synpunkt gagneligt att vissa domäner vid deras försäljning sönderdelas; men sådant kan naturligtvis ej ega rum med de minsta egendomarne och åtgärden kan svårligen komma den klass lägenhetsinnehafvare till godo, hvilken i det inom riksdagen väckta förslaget åsyftats, eller vidtagas i andra fall än dem, der enligt gällande författningar afsöndring eller styckning kan ega rum.

Desse lägenhetsinnehafvares tryggande i deras besittningsrätt synes likväl, såsom ofvan antydts, beaktansvärdt, men bör ej beslutas utan föregången utredning om det sätt, hvarpå, och de vilkor, hvarunder en dylik fördel skulle kunna dem beredas, dervid den erfarenhet, som vunnits vid tillämpningen af det redan fattade beslutet om tryggad besittningsrätt för vissa lägenhetsinnehafvare, må hända torde kunna tjena till ledning vid bedömandet af den nu föreliggande frågan; och får Riksdagen alltså hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i hvad mån sådan tryggad besittningsrätt, som jemlikt Eders Kongl. Maj:ts och senaste Riksdags beslut kan medgifvas innehafvare af vissa å kronans utarrenderade egendomar befintliga lägenheter, må kunna beredas äfven innehafvare af dylika lägenheter å de kronoegendomar, hvilka försäljas, samt till Riksdagen afgifva det förslag, som af en sådan utredning må kunna föranledas.

Stockholm den 13 maj 1889.

Med undersåtlig vördnad.